

Narodna banka na Republ i ka Makedon i ja

ANKETA ZA KRED I TNA AKT I VNOST

Septemvri, 2006 godina

ANKETA ZA KREDITNA AKTIVNOST¹

juni 2006

Imajji go predvid zna~eweto na kreditite za funkcionirawe na celokupnata ekonomija, raspolagaweto so specifi~ni kvalitativni informacii za uslovite za kreditirawe zna~itelno go olesnuva razbiraweto na na~inot na funkcionirawe na pazarot na krediti. Od tie pri~ini, vo juli 2006 godina NBRM zapo~na so sproveduvawe Anketa za kreditnata aktivnost na bankite, koja e koncipirana na re~isi ist na~in kako i Anketata na Evropskata centralna banka. **Glavnata cel na anketata** e da obezbedi informacii za nekatnate uslovi za kreditirawe (koi voobi~aeno ne se raspolo`livi). Voedno, anketata ima za cel da daje procena na razli~nite faktori koi deluvaat vrz pobaruva~kata na krediti.

Dobienite informacii od anketata bi trebalo da ovozmo`at poadekvatno tolkuvawe na redovnite statisti~ki podatoci za kreditnata aktivnost na bankite. Imeno, statisti~kite podatoci go poka`uvaat iznosot na odobrenite krediti, kako i promenite vo tekot na opredelen vremenski period, no ne i faktorite koi deluvaat vrz takvite dvi`ewa. Pritoa, informaciiite od anketata koi se odnesuvaat na o~ekuvanite promeni vo standardite za kreditirawe i vo pobaruva~kata na krediti ovozmo`uvaat podobro razbirawe na idnite ekonomski tekovi.

Struktura na anketata za kreditnata aktivnost na bankite

Anketata e nameneta za licata vo bankite odgovorni za koncipirawe na kreditnata politika na bankata. So cel sledewe na promenite vo tekot na opredelen vremenski period, pra{awata vo anketata nema da se menuvaat. Site pra{awa imaat kvalitativna priroda i ne baraat prezentirawe konkretni podatoci.

Obrabotkata na dobienite odgovori na anketnite pra{awa se bazira vrz netirawe na zbirot na procentite na anketirani subjekti koi odgovorile so prvite dve i zbirot na procentite na anketirani subjekti koi odgovorile so poslednite dve alternativni, ili obratno vo zavisnost od pra{aweto (na primer, razlika pomeju zbirot od procentite na zna~itelno porigorozni i delumno porigorozni i zbirot na procentite na delumno porelaksirani i zna~itelno porelaksirani), ne smetajji go neprimenljivo -"net percentage" ili "net balance". So sporedba na dva perioda }e se dobie pretstava za nasokata na promenite vo soodvetnata oblast.

Anketata sodr`i dvaeset i ~etiri pra{awa za minatite i o~ekuvanite dvi`ewa na pazarot na krediti. Pra{awata se odnesuvaat na dvi`ewata od prethodnite tri meseci, odnosno na o~ekuvawata za slednite tri meseci. Vo ramki na pra{awata e izvr{ena sektorska distribucija na dva sektora, pretprijatija i naselenie, kako osnovni nositeli na pobaruva~kata na krediti.

¹ So Anketata bea opfateni 16 banki, a odgovori dostavija 15 banki.

Pritoa, vo ramki na sekoj sektor se vklúeni pra{awa koi se odnesuvaat na ponudata na krediti, odnosno na uslovite za odobruvawe krediti, faktorite koi deluvale vrz promenata na uslovite (tro{oci na kreditirawe, konkurencija, rizik), faktorite koi se zemaat predvid pri ocena na kreditnata sposobnost na komitentite, kako i o{ekuvawata za promenite vo uslovite za kreditirawe. Voedno, vklúeno e i pra{awe za vlijaniето na monetarnata politika vrz kamatnata politika na bankite. Od aspekt na pobaruva{kata na krediti, vo anketata se vklúeni pra{awa koi se odnesuvaat na nasokata na nejzinata promena, faktorite (potrebi za finansirawe, alternativni izvori i ostanato) i o{ekuvawata za naredniот period. Vo ramki na pra{awata za sektorot naselenie e napravena distinkcija pome|u stanbenite i potro{uva{kite krediti. Anketata za kreditnata aktivnost vklúuva i dve posebni pra{awa vo koi se navedeni pogolem broj na konkretni faktori koi deluvaat vrz procesot na kreditirawe na pretprijatijata i naselenieto. Vo funkcija na prezentirawe specifi~ni dvi`ewa ili problemi {to ne se opfateni so postavenite pra{awa, na krajot na anketata e vklúeno i otvoreno pra{awe.

Rezul tati od anketata za kreditnata aktivnost na bankite za vtoriot kvartal na
2006 godina

I. Krediti na pretprijatijata

1. Vo koja nasoka se promeneti uslovite za kreditirawe na Va{ata banka, od aspekt na odobruvaweto krediti na pretprijatijata vo izminatite tri meseci?

	Vkupno	Krediti na mali i sredni pretprijatija	Krediti na golemi pretprijatija	Kratkoro~ni krediti	Dolgoro~ni krediti
Zna~itelno se pokonzervativni	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Delumno se pokonzervativni	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Vo osnova ostanaa nepromeneti	46.7	40.0	66.7	46.7	53.3
Delumno se porelaksirani	46.7	53.3	26.7	46.7	40.0
Zna~itelno se porelaksirani	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Neprimenljivo	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7
Vkupno	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Neto-procent (ot)	-46.67	-53.33	-26.67	-46.67	-40.00

Neto-procentot pretstavuva razlika pome|u zbirot na procentite "zna~itelno se pokonzervativni" i "delumno se pokonzervativni", i zbirot na procentite "delumno se porelaksirani" i "zna~itelno se porelaksirani".

Odgovore za uslovite na bankite za kreditirawe na korporativniот sektor vo vtoriot kvartal na 2006 godina poka`uvaat re~isi identi~na distribucija pome|u nepromenetost na uslovite i delumna relaksiranost. Isklúok pretstavuvaat uslovite za kreditirawe golemi pretprijatija, za koi pove}e od dve tretini od bankite uka`uvaat na nivna nepromenetost.

2. Kako vlijaeja dolunavedenite faktori vrz uslovite za kreditirawe na Va{ata banka, od aspekt na odobruvaweto krediti na pretprijatijata vo izminatite tri meseci (se odnesuva na odgovorot na pra{aweto 1 vo kolonata „vkupno“)? Ve molime ocenete go pridonesot na navedenite faktori za rigoroznosta ili relaksiranosta na uslovite za kreditirawe koristej}i ja slednava skala:

-- = značitelno pridoesuvaat za porigorozni uslovi za kreditirawe
 - = delumno pridoesuvaat za porigorozni uslovi za kreditirawe
 0 = pridoesuvaat za nepromenetost na uslovite za kreditirawe
 + = delumno pridoesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe
 ++ = značitelno pridoesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe
 NP = neprimenljivo

	--	-	0	+	++	NP	Neto-procent
A) Trošoci na finansiskite sredstva i ograničuvawa na bilansot na sostojba	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
-Trošoci povrzani za kapitalnata pozicija na Vaša banka	6.7	6.7	46.7	33.3	0.0	6.7	-20.00
-Pristap na bankata do pazarno finansirawe (na primer, na pazarot na pari)	0.0	0.0	53.3	40.0	0.0	6.7	-40.00
-Likvidnosnata pozicija na Vaša banka	0.0	0.0	40.0	53.3	0.0	6.7	-53.33
B) Pritisok od konkurencija	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
-Konkurencija od drugi banki	6.7	0.0	20.0	53.3	13.3	6.7	-60.00
-Konkurencija od nebankarski sektor	0.0	13.3	46.7	6.7	13.3	20.0	-6.67
-Konkurencija od pazarno finansirawe	6.7	6.7	53.3	6.7	13.3	13.3	-6.67
V) Percepcija za rizikot	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
-Očekuvawa za vkupnata ekonomska aktivnost	0.0	13.3	33.3	46.7	0.0	6.7	-33.33
-Očekuvawa za perspektivata na grankata na koja ñ pripaja pretprijatieto i na perspektivata na poedinite firmi	0.0	20.0	20.0	53.3	0.0	6.7	-33.33
-Rizik od nerealizirawe na kolateralot	13.3	13.3	40.0	20.0	0.0	13.3	6.67
G) Ostanati faktori, Ve molime navedete gi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto-procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na "--" (značitelno pridoesuvaat za pokonzervativni uslovi za kreditirawe) i "-" (delumno pridoesuvaat za pokonzervativni uslovi za kreditirawe) i zbirot na "+" (delumno pridoesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe) i "++" (značitelno pridoesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe).

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina, okolu polovina od anketiranite banki ukažuvaa na troškocite na finansirawe kako faktor što pridonel za nepromenetost na uslovite za kreditirawe. [to se odnesuva na efektot na konkurencija, 46,7% i 53,3% od bankite, soodvetno, gi naveduvaa konkurencijata od nebankarskiot sektor i od pazarnoto finansirawe kako faktori što deluvaa za nepromenetost na uslovite za kreditirawe, dodeka okolu polovina od bankite ja naveduvaa konkurencijata od drugi banki kako faktor što delumno pridoesuva za relaksirawe na uslovite. Od aspekt na percepcijata za rizikot, kaj najgolem broj bankite očekuvawata za vkupnata ekonomska aktivnost i za perspektivite na grankata na koja ñ pripaja pretprijatijata delumno deluvale vo nasoka na relaksirawe na uslovite, što ukažuva na pozitivni očekuvawa za idnata ekonomska aktivnost na eden od najbitnite sektori vo ekonomijata.

3. Ve molime ocenite ja va`nosta na oddelnite faktori, pri procena na kreditnata sposobnost na pretprijatijata.

- = potpolno neva`ni
- = delumno va`ni
- o = va`ni
- + = mnogu va`ni
- ++ = isklu`itelno va`ni
- NP = neprimenljivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
Poznavawe na klientot preku deloven odnos	0.0	0.0	26.7	26.7	46.7	0.0	73.33
Procenet bonitet na klientot	0.0	0.0	6.7	33.3	60.0	0.0	93.33
Lojalnost kon bankata	0.0	0.0	26.7	46.7	26.7	0.0	73.33
Kapitalnata mo} na klientot	0.0	6.7	20.0	40.0	33.3	0.0	66.67
Prihodi na klientot	0.0	0.0	26.7	46.7	26.7	0.0	73.33
Kvalitetot na investiciskiot projekt	0.0	0.0	26.7	26.7	46.7	0.0	73.33
Kvalitetot na upravuvaweto vo pretprijatieto	0.0	6.7	20.0	26.7	46.7	0.0	66.67
Vrednosta na hipotekata	0.0	20.0	33.3	26.7	20.0	0.0	26.67
Prihodnata/kapitalnata mo} na garantite	0.0	20.0	53.3	20.0	6.7	0.0	6.67
Visinata na u`estvoto vo finansiraweto	0.0	13.3	66.7	13.3	0.0	6.7	0.00
Ostanati faktori, Ve molime navedete gi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto-procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na "+" (isklu`itelno va`ni) i "+" (mnogu va`ni) i zbirot na "-" (delumno va`ni) i "--" (potpolno neva`ni)

Kako faktori so isklu`itelna va`nost pri ocenata na kreditnata sposobnost na pretprijatijata, najgolem broj od bankite uka`uvaat na poznavaweto na klientot preku deloven odnos, proceneti bonitet na klientot, kvalitetot na investiciskiot projekt i kvalitetot na upravuvawe so pretprijatieto. Voedno, re`isi polovina od bankite kako mnogu va`ni faktori gi naveduvaat lojalnosta kon bankata, kapitalnata mo} na klientot i negovite prihodi.

4. Vo koja nasoka se promeneti uslovite na Va{ata banka, od aspekt na odobruvaweto krediti na pretprijatijata vo izminatite tri meseci? Ve molime ocenete go sekoj faktor koristej}ija skalata:

- = zna~itelno se porigorozni
- = delumno se porigorozni
- o = vo osnova ostanaa nepromeneti
- + = delumno se porelaksirani
- ++ = zna~itelno se porelaksirani
- NP = neprimenlivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
A) Kamatna stopka na kreditite	0.0	0.0	20.0	53.3	20.0	6.7	-73.33
B) Ostanati uslovi i rokovi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
-Nekamatni prihodi	0.0	0.0	60.0	26.7	0.0	13.3	-26.67
-Golemina na zaemot ili na kreditnata linija	0.0	0.0	53.3	40.0	0.0	6.7	-40.00
-Barawa za kolateral	0.0	0.0	53.3	40.0	0.0	6.7	-40.00
-Dostasuvawe na zaemite	0.0	0.0	66.7	26.7	0.0	6.7	-26.67
V) Ostanati faktori, Ve molime navedete gi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto-procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na „--“ (zna~itelno se pokonzervativni) i „-“ (delumno se pokonzervativni) i zbirot na „+“ (delumno se porelaksirani) i „++“ (zna~itelno se porelaksirani)

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina, promenite vo uslovite za kreditirawe se napraveni vo nasoka na nivno delumno relaksirawe, pri {to ovie promeni najmnogu se odnesuvaat na kamatnata stopka (53,3% od bankite), na goleminata na zaemot i na barawata za kolateral (40%).

5. Kakvo vlijanie vrz va{ata kamatna politika (kamati na novoodobreni krediti na pretprijatijata) imaa promenite vo monetarnata politika vo poslednite tri meseci?

	Vkupno	Kredit na mali i sredni pretprijatija	Kredit na golemi pretprijatija	Kratkoro~ni krediti	Dolgoro~ni krediti
Zna~itelno vlijaeja	13.3	13.3	13.3	13.3	6.7
Delumno vlijaeja	40.0	46.7	33.3	40.0	40.0
Nezna~itelno vlijaeja	26.7	20.0	26.7	26.7	33.3
Ne vlijaeja	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3
Neprimenlivo	6.7	6.7	13.3	6.7	6.7
Vkupno	100	100	100	100	100
Neto-procent	0.00	0.00	0.00	0.00	-6.67

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju procentite „zna~itelno vlijaeja“ i „ne vlijaeja“

Efektot na monetarnata politika vrz kamatnata politika e razli~no disperziran kaj oddelni banki. Taka, 40% i 26,7% od bankite, soodvetno, smetaat deka monetarnata politika delumno i nezna~itelno vlijae vrz nivnata kamatna politika. Od druga strana, ekstremnite alternativni (zna~itelno vlijaeja i ne vlijaeja) se identi~no distribuirani (13,3%).

6. Kako se promeni pobaruvačka na krediti od strana na pretprijatijata vo poslednite tri meseci, isključujući gi voobičajenite sezonski fluktuacii?

	Vkupno	Kredit na mali i sredni pretprijatija	Kredit na golemi pretprijatija	Kratkoročni krediti	Dolgoročni krediti
Značitelno e namalena	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Delumno e namalena	0.0	0.0	0.0	0.0	6.7
Vo osnova ostana nepromeneta	53.3	46.7	66.7	53.3	40.0
Delumno e zgolemena	40.0	46.7	26.7	40.0	46.7
Značitelno e zgolemena	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Neprimenljivo	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7
Vkupno	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Neto-procent	40.00	46.67	26.67	40.00	40.00

Neto-procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na procentite "značitelno e zgolemena" i "delumno e zgolemena" i zbirot na procentite "delumno e namalena" i "značitelno e namalena".

Od aspekt na pobaruvačka na krediti na korporativniot sektor vo вториот kvartal na 2006 godina, so isključok na kreditite na golemite pretprijatija, za koja 66,7% od bankite izjavuvaat deka e nepromeneta, odgovorite za ostanatite vidovi krediti vo najgolema mera se distribuirani pomeju nepromeneta i delumno zgolemena pobaruvačka.

7. Kako navedenite faktori vlijaeja na pobaruvačka na krediti od strana na pretprijatijata (se odnesuva na odgovorot na prafaweto 6 vo kolonata „vkupno“)? Ve molime ocenete go sekoj faktor upotrebuvaјјi ja skalata:

- = značitelno pridonesuva za namaluvawe na pobaruvačka
- = delumno pridonesuva za namaluvawe na pobaruvačka
- o = pridonesuva za nepromenetost na pobaruvačka
- + = delumno pridonesuva za zgolemuvawe na pobaruvačka
- ++ = značitelno pridonesuva za povioka pobaruvačka
- NP = neprimenljivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
A) Potrebi za finansirawe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
- Investicii vo osnovni sredstva	0.0	6.7	33.3	46.7	6.7	6.7	46.67
- Investicii vo zalihi i obrten kapital	0.0	0.0	40.0	46.7	6.7	6.7	53.33
- Prestrukturirawe na dolg	13.3	0.0	33.3	0.0	6.7	46.7	-6.67
B) Upotreba na alternativno finansirawe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
- Interno finansirawe	0.0	6.7	60.0	6.7	0.0	26.7	0.00
- Zaemi od ostanati banki	0.0	6.7	46.7	20.0	0.0	26.7	13.33
- Izdavawe na sopstveni hartii od vrednost	6.7	6.7	33.3	6.7	0.0	46.7	-6.67
V) Ostanati faktori, Ve molime navedetegi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na +++ (značitelno pridonesuva za povioka pobaruvačka) i ++ (delumno pridonesuva za povioka pobaruvačka) i zbirot na + (delumno pridonesuva za namaluvawe na pobaruvačka) i +- (značitelno pridonesuva za namaluvawe na pobaruvačka)

Kako faktori koi delumno pridonesoa za zgolemuvawe na pobaruvačka na finansiski sredstva na pretprijatijata vo вториот kvartal, 46,7% od bankite

soodvetno gi naveduvaat potrebite za finansirawe vo osnovni sredstva i vo zalihi i obrten kapital. Od druga strana, efektot na alternativnite izvori na finansirawe na pretprijatijata vrz pobaruva~kata na krediti, najgolem broj banki go ocenuvaat kako neutralen.

8. Ve molime navedete gi Va{ite o~ekuvawa za nasokata na promena na uslovi te za kreditirawe na Va{ata banka vo narednite tri meseci, od aspekt na odobruvaweto krediti na pretprijatijata.

	<i>Vkupno</i>	<i>Kredi ti na mali i sredni pretprijatija</i>	<i>Kredi ti na golemi pretprijatija</i>	<i>Kra tkoro~ni kredi ti</i>	<i>Dolgoro~ni kredi ti</i>
Zna~itelno }e se zaostrat	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Delumno }e se zaostrat	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Vo osnova }e ostanat nepromeneti	66.7	66.7	73.3	73.3	66.7
Delumno }e se relaksiraat	26.7	26.7	20.0	20.0	26.7
Zna~itelno }e se relaksiraat	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Neprimenlivo	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7
Vkupno	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Neto-procent	-26.67	-26.67	-20.00	-20.00	-26.67

Neto-procentot pretstavuva razlika pome|u zbirot na procentite "zna~itelno }e se zaostrat" i "delumno }e se zaostrat" i zbirot na procentite "delumno }e se relaksiraat" i "zna~itelno }e se relaksiraat".

Najgolem broj od bankite (66,7%) vo tretiot kvartal na 2006 godina ne o~ekuvaat promeni vo uslovite za kreditirawe, dodeka ostanatiot del od bankarskiot sistem o~ekuva nivno delumno relaksirawe.

9. Ve molime navedete gi Va{ite o~ekuvawa za nasokata na promena na pobaruva~kata na krediti od strana na pretprijatijata vo narednite tri meseci (isklu~uvaj}i gi voobi~aenite sezonski fluktuacii).

	<i>Vkupno</i>	<i>Kredi ti na mali i sredni pretprijatija</i>	<i>Kredi ti na golemi pretprijatija</i>	<i>Kra tkoro~ni kredi ti</i>	<i>Dolgoro~ni kredi ti</i>
Zna~itelno }e se namali	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Delumno }e se namali	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Vo osnova }e oстане nepromeneta	26.7	26.7	46.7	33.3	33.3
Delumno }e se zgolemi	66.7	66.7	46.7	60.0	53.3
Zna~itelno }e se zgolemi	0.0	0.0	0.0	0.0	6.7
Neprimelivo	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7
Vkupno	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Neto-procent	66.67	66.67	46.67	60.00	60.00

Neto procentot pretstavuva razlika pome|u zbirot na procentite "zna~itelno }e se zgolemi" i "delumno }e se zgolemi" i zbirot na procentite "delumno }e se namali" i "zna~itelno }e se namali".

O~ekuvawata za pobaruva~kata na krediti za tretiot kvartal na 2006 godina se vo nasoka na nejjino delumno zgolemuwawe, {to korespondira so oficijalnite statisti~ki podatoci koi poka`uvaat porast na kreditite na pretprijatijata vo juli 2006 godina.

II. Krediti na naselenieto

10. Vo koja nasoka se promeneti uslovite za kreditirawe na Va { ata banka od aspekt na odobruvaweto krediti na naselenieto vo izminatite tri meseci?

	<i>Stanbeni krediti</i>	<i>Potro{uva~ki krediti</i>	<i>Ostana ti krediti</i>
Zna~itelno se pokonzervativni	0.0	0.0	0.0
Delumno se pokonzervativni	6.7	0.0	0.0
Vo osnova ostanaa nepromeneti	13.3	20.0	26.7
Delumno se porelaksirani	33.3	66.7	60.0
Zna~itelno se porelaksirani	20.0	13.3	13.3
Neprimenlivo	26.7	0.0	0.0
Vkupno	100.00	100.00	100.00
Neto-procent	-46.67	-80.00	-73.33

Neto-procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na procentite "zna~itelno se pokonzervativni" i "delumno se pokonzervativni", i zbirot na procentite "delumno se porelaksirani" i "zna~itelno se porelaksirani".

Vo vtoriot kvartal od 2006 godina, promenite na uslovite za kreditirawe na sektorot naselenie, kaj najgolem del od bankite se vo nasoka na poviok stepen na relaksiranost. Ova osobeno e izrazeno kaj segmentot na potro{uva~ki krediti, kade {to 66,7% od bankite delumno gi relaksirale uslovite za kreditirawe.

11. Vo koja nasoka vlijaeja dolunavedenite faktori vrz uslovite za kreditirawe na Va { ata banka vo pogled na odobruvaweto stanbeni krediti na naselenieto vo izminatite tri meseci (se odnesuva na odgovorot na pra{aweto 10)? Ve molime ocenete go pridonesot na navedenite faktori za rigoroznosta ili relaksiranosta na uslovite za kreditirawe koristej}i ja slednava skala:

- = zna~itelno pridonesuvaat za porigorozni uslovi za kreditirawe
- = delumno pridonesuvaat za porigorozni uslovi za kreditirawe
- o = pridonesuvaat za nepromenetost na uslovite za kreditirawe
- + = delumno pridonesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe
- ++ = zna~itelno pridonesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe

NP = neprimenlivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
A) Tro{oci na finansiskite sredstva i ograni~uvawa na bilansot na sostojba	0.0	6.7	40.0	13.3	0.0	40.0	-6.67
B) Pritisok od konkurencija	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0
-Konkurencija od drugi banki	0.0	0.0	6.7	60.0	13.3	20.0	-73.33
V) Percepcija za rizikot	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
-O~ekuvawa za vkupnata ekonomska aktivnost	0.0	6.7	46.7	20.0	0.0	26.7	-13.33
-Rizik od nerealizirawe na kolateralot	6.7	33.3	33.3	0.0	0.0	26.7	40.00
-Kreditna sposobnost na potro{uva~ite	0.0	20.0	53.3	0.0	0.0	26.7	20.00
G) Ostanati faktori, Ve molime navedete gi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na "--" (zna~itelno pridonesuvaat za pokonzervativni uslovi za kreditirawe) i "-" (delumno pridonesuvaat za pokonzervativni uslovi za kreditirawe) i zbirot na "+" (delumno pridonesuvaat za relaksirawe na uslovite)

Od aspekt na faktorite {to pridonesuvaat za promena na uslovite za kreditirawe na naselenieto, 60% od bankite ja ocenuvaat konkurencijata od

drugite banki kako faktor {to delumno pridonesuva za relaksirawe na uslovite za kreditirawe. Voedno, ova e i faktor koj 13,3% od bankite go ocenuvaat kako glaven faktor {to zna~itelno pridone~ za relaksirawe na uslovite za kreditirawe.

12. Ve molime ocenete ja va`nosta na oddelnite faktori, pri procena na kreditnata sposobnost na naselenieto.

- = potpolno neva`ni
- = delumno va`ni
- o = va`ni
- + = mnogu va`ni
- ++ = isklu~itelno va`ni
- NP = neprimenljivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
Poznavawe na klientot preku deloven odnos	0.0	0.0	53.3	33.3	13.3	0.0	46.67
Procenet bonitet na klientot	0.0	0.0	20.0	33.3	46.7	0.0	80.00
Lojalnost kon bankata	0.0	0.0	46.7	33.3	13.3	6.7	46.67
Kapitalnata mo} na klientot	0.0	13.3	26.7	13.3	40.0	6.7	40.00
Prihodite na klientot	0.0	0.0	20.0	26.7	53.3	0.0	80.00
Kvalitet na upravuvaweto vo pretpriyatieto vo koe e vraboten klientot	0.0	0.0	26.7	33.3	33.3	6.7	66.67
Vrednost na hipotekata	0.0	0.0	46.7	33.3	20.0	0.0	53.33
Prihodna/kapitalna mo} na garantite	0.0	0.0	33.3	46.7	6.7	13.3	53.33
Visina na u~estvoto vo finansiraweto	0.0	6.7	46.7	13.3	20.0	13.3	26.67
Ostanati faktori, Ve molime navedete gi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na ++" (isklu~itelno va`ni) i +" (mnogu va`ni) i zbirot na "-" (delumno va`ni) i "--" (potpolno neva`ni)

Re~isi polovina od bankite kako isklu~itelno va`ni faktori pri procena na kreditnata sposobnost na naselenieto gi naveduvaat prihodite na klientot, proceneti ot bonitet na klientot, kako i kapitalnata mo} na klientot.

13. Kakvo vlijanie vrz va{ata kamatna politika (kamati na novoodobreni krediti na naselenieto) imaa promenite vo monetarnata politika vo poslednite tri meseci?

	Vkupno	Stanbeni krediti	Potro{uva~ki krediti	Kratkoro~ni krediti	Dolgoro~ni krediti
Zna~itelno vlijaeja	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Delumno vlijaeja	40.0	40.0	46.7	46.7	46.7
Nezna~itelno vlijaeja	26.7	20.0	26.7	26.7	26.7
Ne vlijaeja	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3
Neprimenljivo	20.0	26.7	13.3	13.3	13.3
Vkupno	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Neto-procent	-13.33	-13.33	-13.33	-13.33	-13.33

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju procentite +zna~itelno vlijaeja" i +ne vlijaeja"

Vlijaniето na monetarnata politika vrz kamatnata politika na bankite vrz kamatite na kreditite odobreni na naselenieto, 46,7% od bankite go ocenuvaat

kako delumno. Ovoj procent e ponizok (40%) koga stanuva zbor za stanbenite krediti odobreni na naselenieto.

14. Vo koja nasoka se promeneti uslovite na Va{ata banka, od aspekt na odobruvaweto stanbeni krediti na naselenieto, vo izminatite tri meseci? Ve molime ocenete go sekoj faktor koristej}i ja skalata:

- = zna~itelno se porigorozni
- = delumno se porigorozni
- o = vo osnova ostanaa nepromeneti
- + = delumno se porelaksirani
- ++ = zna~itelno se porelaksirani
- NP = neprimenljivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
A) Cena	0.0	0.0	6.7	33.3	20.0	40.0	-53.33
B) Ostanati uslovi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
-Obvrski za kolateral	0.0	0.0	46.7	6.7	0.0	46.7	-6.67
-Pokrienost na kreditot so kolateral ("loan to value"ratio)	0.0	0.0	40.0	13.3	0.0	46.7	-13.33
-Dostasuvawe na zaemite	0.0	0.0	26.7	26.7	0.0	46.7	-26.67
-Provizii	0.0	0.0	46.7	6.7	0.0	46.7	-6.67
V) Ostanati faktori, Ve molime navedete gi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na +- (zna~itelno se pokonzervativni) i +- (delumno se pokonzervativni) i zbirot na ++ (delumno se porelaksirani) i +++ (zna~itelno se porelaksirani)

Od aspekt na faktorite {to pridonesuvaat za promena na uslovite za kreditiraweto, 53% od bankite ja naveduvaat cenata na stanbenite krediti kako faktor {to delumno (33,3%), odnosno zna~itelno e porelaksiran (20%).

15. Kako vlijaeja dolunavedenite faktori vrz uslovite za kreditirawe na Va{ata banka vo izminatite tri meseci od aspekt na odobruvaweto potro{uva~ki krediti i ostanati krediti na naselenieto (se odnesuva na odgovorot na pra{aweto 10). Ve molime ocenete go pridonesot na navedenite faktori za rigoroznosta ili relaksiranosta na uslovite za kreditirawe koristej}i slednava skala:

- = zna~itelno pridonesuvaat za porigorozni uslovi za kreditirawe
- = delumno pridonesuvaat za porigorozni uslovi za kreditirawe
- o = vo osnova pridonesuvaat za nepromenetost na uslovite za kreditirawe
- + = delumno pridonesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe
- ++ = zna~itelno pridonesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe
- NP = neprimenljivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
A) Tro{oci na finansiskite sredstva i ograni~uvawa na bilansot na sostojba	0.0	6.7	53.3	26.7	0.0	13.3	-20.00
B) Pritisok od konkurencija	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
-Konkurencija od drugi banki	0.0	0.0	13.3	66.7	20.0	0.0	-86.67
V) Percepcija za rizikot	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
-O~ekuvawa za vkupnata ekonomska aktivnost	0.0	13.3	53.3	33.3	0.0	0.0	-20.00
-Rizik od nerealizirawe na kolateralot	0.0	33.3	53.3	6.7	0.0	6.7	26.67
-Kreditna sposobnost na potro{uvawite	0.0	13.3	53.3	26.7	0.0	6.7	-13.33
G) Ostanati faktori, Ve molime navedete gi							
a	0.0	0.0	0.0	6.7	0.0	0.0	

1) Disperziranost na kreditniot rizik.

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na "--" (zna~itelno pridonesuvaat za pokonzervativni uslovi za kreditirawe) i "+" (delumno pridonesuvaat za pokonzervativni uslovi za kreditirawe) i zbirot na "+" (delumno pridonesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe) i "++" (zna~itelno pridonesuvaat za relaksirawe na uslovite za kreditirawe).

Imaj}i go predvid zna~itelното intenzivirawe na kreditnata aktivnost vo vtoriot kvartal, {to delumno se objasnuva so porelaksiranite uslovi za odobruvawe na kreditite, od osobena va`nost e faktot {to 66,7% od bankite ja naveduvaat konkurencijata od drugi banki kako faktor {to delumno pridonesuva za relaksirawe na uslovite, dodeka 20% od bankite smetaat deka taa zna~itelno pridonesuva za relaksirawe na uslovite za kreditirawe.

16. Vo koja nasoka se promeneti uslovite na Va{ata banka za odobruvawe potro{uva~ki krediti i ostanati krediti na naselenieto vo izminatite tri meseci? Ve molime ocenete go sekoj faktor koristej}i ja skalata:

- = zna~itelno se porigorozni
- = delumno se porigorozni
- o = vo osnova ostanaa nepromeneti
- + = delumno se porelaksirani
- ++ = zna~itelno se porelaksirani
- NP = neprimenljivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
A) Kamatna stopka na kreditite	0.0	6.7	26.7	40.0	26.7	0.0	-60.00
B) Ostanati uslovi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
-Obvrski za kolateral	0.0	6.7	73.3	13.3	0.0	6.7	-6.67
-Dostasuvawe na zaemite	0.0	6.7	73.3	13.3	0.0	6.7	-6.67
-Nekamatni prihodi	0.0	6.7	80.0	6.7	0.0	6.7	0.00
V) Ostanati faktori, Ve molime navedete gi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na "--" (zna~itelno se pokonzervativni) i "-" (delumno se pokonzervativni) i zbirot na "+" (delumno se porelaksirani) i "++" (zna~itelno se porelaksirani)

Nasproti obvrskite za kolateral, dostasuvaweto na kreditite i nekamatnite prihodi, za koji najgolem del od bankite se izjasnuvaat deka se nepromeneti, za kamatnata stopka na potro{uva~kite krediti 66,7% od bankite se izjasnuvaat deka e delumno ili zna~itelno namalena.

17. Kako se promeni pobaruva~kata na krediti od strana na naselenieto vo poslednite tri meseci, iskluvaj}i gi voobi~enite sezonski fluktuacii?

	<i>Stanbeni krediti</i>	<i>Potro{uva~ki krediti</i>	<i>Ostanati krediti</i>
Zna~itelno e namalena	0.00	0.00	0.00
Delumno e namalena	0.00	0.00	6.67
Vo osnova oстана nepromeneta	13.33	20.00	6.67
Delumno e zgolemena	53.33	73.33	73.33
Zna~itelno e zgolemena	0.00	6.67	6.67
Neprimenljivo	33.33	0.00	6.67
Vkupno	100.00	100.00	100.00
Neto-procent	53.3	80.0	73.3

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na procentite "zna~itelno e zgolemena" i "delumno e zgolemena" i zbirot na procentite "delumno e namalena" i "zna~itelno e namalena".

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina, pobaruva~kata na krediti na naselenieeto, najgolem broj od bankite ja ocenuvaat kako delumno zgolemena.

18. Kako vlijaeja dolunavedenite faktori na pobaruva~kata na stanbeni krediti od strana na naselenieto vo izminatite tri meseci (se odnesuva na odgovorot na prafaweto 17)? Ve molime ocenete go sekoj faktor posebno upotrebuva~ji ja skalata:

- = zna~itelno pridonesuva za namaluvawe na pobaruva~kata
- = delumno pridonesuva za namaluvawe na pobaruva~kata
- o = pridonesuva za nepromenetost na pobaruva~kata
- + = delumno pridonesuva za zgolemuwawe na pobaruva~kata
- ++ = zna~itelno pridonesuva za zgolemuwawe na pobaruva~kata
- NP = neprimenljivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
A) Potrebi za finansirawe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
- Perspektivi na pazarot za stanbena izgradba	0.0	0.0	13.3	40.0	0.0	46.7	40.00
-Doverba na potrofuva~ite	0.0	0.0	33.3	20.0	0.0	46.7	20.00
-Trofoci na potrofuva~ite koi ne se povrzani za domuvaweto	0.0	6.7	53.3	0.0	0.0	40.0	-6.67
B) Upotreba na alternativno finansirawe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
-Za{tedi na naselenieto	0.0	20.0	40.0	6.7	0.0	33.3	-13.33
-Krediti od ostanati banki	0.0	20.0	26.7	6.7	13.3	33.3	0.00
-Ostanati izvori na finansirawe	0.0	0.0	60.0	0.0	0.0	40.0	0.00
V) Ostanati faktori, Ve molime navedete gi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto procentot pretstavuva razlika pomeju zbirot na ++” (zna~itelno pridonesuva za povisoka pobaruva~ka) i ++” (delumno pridonesuva za povisoka pobaruva~ka) i zbirot na +-” (delumno pridonesuva za namaluvawe na pobaruva~kata) i +-” (zna~itelno pridonesuva za namaluvawe an pobaruva~kata)

Od aspekt na faktorite koi pridonesuvaat za porast na kreditite za stanbena izgradba, 40% od bankite gi naveduvaat perspektivite na pazarot na stanbena izgradba, kako faktor {to delumno pridonesuva za intenzivirawe na kreditiraweto na ovoj segment.

19. Kako vlijaeja navedenite faktori na pobaruva~kata na potro{uva~ki krediti i za ostanatite pozajmuvawa od strana na naselenieto vo izminatite tri meseci (se odnesuva na odgovorot na pra{aweto 17)? Ve molime ocenete go sekoj faktor posebno upotrebuvaj}i ja skalata:

- = zna~itelno pridonesuva za namaluvawe na pobaruva~kata
- = delumno pridonesuva za namaluvawe na pobaruva~kata
- o = pridonesuva za nepromenetost na pobaruva~kata
- + = delumno pridonesuva za zgolemuwawe na pobaruva~kata
- ++ = zna~itelno pridonesuva za zgolemuwawe na pobaruva~kata
- NP = neprimenljivo

	--	-	o	+	++	NP	Neto-procent
A) Potrebi za finansirawe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
-Tro{ewe za trajni dobra kako {to se: avtomobili, mebel i sl.	0.0	0.0	20.0	60.0	13.3	6.7	73.33
-Doverba na potro{uva~ite	0.0	0.0	20.0	73.3	0.0	6.7	73.33
B) Upotreba na alternativi za finansirawe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.00
-Za{tedi na naselenieto	0.0	6.7	80.0	6.7	0.0	6.7	0.00
-Krediti od ostanati banki	0.0	26.7	53.3	13.3	0.0	6.7	-13.33
-Ostanati izvori na finansirawe	0.0	6.7	73.3	6.7	0.0	13.3	0.00
V) Ostanati faktori , Ve molime navedetegi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Neto-procentot pretstavuva razlika pome|u zbirot na ++" (zna~itelno pridonesuva za povisoka pobaruva~ka) i ++" (delumno pridonesuva za povisoka pobaruva~ka) i zbirot na +- (delumno pridonesuva za namaluvawe na pobaruva~kata) i +- (zna~itelno pridonesuvaat za namaluvawe na pobaruva~kata)

Distribucijata na odgovori na ova pra{awe indicira pozitivni percepcii za tekovnata i idnata ekonomska aktivnost. Taka, potrebite za finansirawe na trajni potro{ni dobra i doverbata na potro{uva~ite 60%, odnosno 73,3% od bankite gi naveduvaat kako faktori {to delumno pridonesuvaat za porast na pobaruva~kata na potro{uva~ki krediti.

20. Ve molime navedete gi Va{ite o~ekuvawa za nasokata na promena na uslovite za kreditirawe na Va{ata banka, od aspekt na odobruvaweto krediti na naselenieto vo narednite tri meseci.

	<i>S t a n b e n i k r e d i t i</i>	<i>P o t r o { u v a ~ k i k r e d i t i</i>	<i>O s t a n a t i k r e d i t i</i>
Zna~itelno }e se zaostrat	0.0	0.0	0.0
Delumno }e se zaostrat	0.0	0.0	0.0
Vo osnova }e ostanat nepromeneti	40.0	53.3	60.0
Delumno }e se relaksiraat	33.3	33.3	26.7
Zna~itelno }e se relaksiraat	0.0	13.3	13.3
Neprimenljivo	26.7	0.0	0.0
Vkupno	100.0	100.0	100.0
Ne t o - p r o c e n t	-33.33	-46.67	-40.00

Neto procentot pretstavuva razlika pome|u zbirot na procentite ++zna~itelno }e se zaostrat" i ++delumno }e se zaostrat" i zbirot na procentite ++delumno }e se relaksiraat" i ++zna~itelno }e se relaksiraat+.

Vo tretiot kvartal na 2006 godina, poveќе od polovina banki oćekuvaat nepromeneti uslovi za kreditirawe na naselenieto. Sèpak, okolu edna tretina od bankite se izjasnuvaat vo nasoka na pogolema relaksiranost na uslovite za kreditirawe na naselenieto kaj site vidovi krediti.

21. Ve molime naznaćete vo koj pravec oćekuvate da se promeni pobaruvaćkata na krediti od strana na naselenieto vo narednite tri meseci (isklućuvaj}i gi voobićaenite sezonski fluktuacii).

	<i>St anbeni kredi ti</i>	<i>Po t ro { uva ĩ ki kredi ti</i>	<i>Os t ana t i kredi ti</i>
Zna ĩ telno }e se namali	0.0	0.0	0.0
De lumno }e se namali	0.0	0.0	0.0
Vo osnova }e ostane nepromeneta	20.0	26.7	26.7
De lumno }e se zgolemi	60.0	66.7	66.7
Za ĩ telno }e se zgolemi	6.7	6.7	6.7
Neprimenlivo	13.3	0.0	0.0
Vkupno	100.0	100.0	100.0
Ne to -procent	66.67	73.33	73.33

Neto procentot pretstavuva razlika pome}u zbirot na procentite "zna ĩ telno }e se zgolemi" i "delumno }e se zgolemi" i zbirot na procentite "delumno }e se namali" i "zna ĩ telno }e se namali".

Vo tretiot kvartal na 2006 godina rećisi dē tretini od bankite oćekuvaat delumen porast na pobaruvaćkata na krediti, pri }to vakvite oćekuvawa se odnesuvaat na site segmenti na pazarot na krediti na naselenieto.

III. Karakteristiki na procesot na kreditirawe vo Va{ata banka

Vo slednite dve tabeli se prezentirani odgovorite na bankite na oddelni konkretni pra{awa povrzani so procesot na odobruvawe krediti²

22. Kreditirawe na pretprijatija

Faktor/uslov	1	2	3	4	5	
Broj na godini za koi se baraat finansiski izve{tai	1	10	4			1-pomalku od dve; 2-dve; 3-pove}e od dve; 4-ostanato
Frekvencija na poseti na klientite i na potencialnite klienti		4	11			1-nikoga{; 2-ponekoga{; 3-redovno; 4-ostanato
Naj{esta namena na odobrenite krediti*	8	14				1-osnovni sredstva; 2-obrotni sredstva; 3-likvidnost; 4-ostanato
Naj{est soodnos na hipotekata i iznosot na kreditot*	6	10				1-pomalku od dva; 2-dva; 3-pove}e od dva; 4-ostanato
Dostapnost na kreditite bez zalog	6	4	1	4		1-da; 2-ne; 3-samo ramkovnite; 4-ostanato
Minimalen broj na garanti*	6	4				
Soodnos na prihodite na garantot i mese{nata otpлата	2	8	2	3		1-pomalku od edna tretina; 2-edna tretina; 3-pove}e od edna tretina; 4-ostanato
Zadol`itelan ekskluziven odnos so bankata pri dolgoro{no kreditirawe	3	4	7	1		1-da; 2-ne; 3-za neкои nameni; 4-ostanato
Koj gi odobruva kreditite?		8	4	3		1-Upravniot odbor; 2-Kreditniot odbor; 3-Upravniot i kreditniot odbor; 4-ostanato
Voobi{aeno vremetraawe na postapkata na odobruvawe kredit*	7	8	1	1		1-pomalku od edna sedmica; 2-od edna do dve sedmici; 3-pove}e od dve sedmici; 4-ostanato
Kolku iznesuva prose{ното vremetraawe na realizacija na hipotekite?	2	5	4	1	3	1-pomalku od {est meseci; 2-od {est do dvanaeset meseci; 3-edna do dve godini; 4-pove}e od dve godini; 5-ostanato

*Oddelni banki odgovorile so pove}e od eden odgovor, ili del od bankite ne odgovorile na pra{aweto.

² Odgovorite ozna{uvaat broj na banki.

23. Kreditirawe na naselenie

Faktor/uslov	1	2	3	4	5	
Dali e relevanten brojot na meseci na postojano vrabotuvawe na baratelot na kredit pri odobruvaweto na kredit?	1	14				1-ne; 2-da
Kolku meseci na postojano vrabotuvawe na baratelot na kredit voobi~aeno se zema predvid?	5	6	4			1-do {est meseci; 2-od {est do dvanaeset meseci; 3-od 1 godina do dve godini; 4-nad dve godini
Naj~est soodnos na hipotekata i iznosot na kreditot*	4	10	2			1- pomalku od dva; 2-dva; 3-pove}e od dva; 4-ostanato
Dostapnost na kreditite bez zalog	10	2	1	1	1	1-da; 2-ne; 3-samo ramkovnite krediti; 4-ostanato
Minimalen broj na `iranti*	4	6		1		
Soodnos na prihodite na `irantot i mese~nata otplata*	2	13		1		1-pomalku od edna tretina; 2-edna tretina; 3-pove}e od edna tretina; 4-ostanato
Avtomatizirano odobruvawe krediti na naselenieto	6	7	1		1	1-da; 2-ne; 3-ostanato
Zadol`itelni ekskluziven odnos so bankata pri dolgoro~no kreditirawe		12	3			1-da; 2-ne; 3-za neкои nameni; 4-ostanato
Kojgi odobruvawe krediti?		11	2	2		1-Upravniot odbor; 2-Kreditniot odbor; 3-Upravniot i kreditniot odbor; 4-ostanato
Voobi~aeno vremetraewe na postapkata na odobruvawe kredit	11	4				1-pomalku od edna sedmica; 2-edna do dve sedmici; 3-pove}e od dve sedmici; 4-ostanato
Kolku iznesuva prose~noto vremetraewe na realizacija na hipotekite?	4	4	4		3	1-pomalku od {est meseci; 2-od {est do dvanaeset meseci; 3-edna do dve godini; 4-pove}e od dve godini; 5-ostanato

*Oddelni banki odgovorile so pove}e od eden odgovor, ili del od bankite ne odgovorile na prafaweto.

a. Bankarski sistem

Uslovi te za kredi tirawe na korporat ivniot sektor vo vtoriot kvartal od 2006 godina, re~isi polovina od bankite gi ocenuvaa kako nepromeneti, dodeka ostanatata polovina od anketiranite banki gi oceniva kako delumno porelaksirani. Pritoa, likvidnosnata pozicija na bankata, konkurencijata od drugi banki, kako i pozitivnite percepcii za vkupnata ekonomska aktivnost i za perspektivite na grankata na koja £ pripaja pretprijatieto pove}e od polovina od bankite gi naveduvaat **kako faktori { to delumno pridonele za relaksirawe na uslovi te za kredi tirawe**. [to se odnesuva na odredeni **konkretni uslovi**, 53,3% i 20% od bankite uka`uvaat na delumno, odnosno zna~itelno namaluvawe na kamatnite stapki. Pritoa, odgovorite na bankite vo vraska so **efek t i te na mone t arna t a poli t ika** vo najgolema merka upatuvaat na delumno ili nezna~itelno vlijanie na promenite na monetarnata politika vrz kamatnata politika na bankite.

Od aspekt na procenata na kreditnata sposobnost na klient ite, kako faktori so iskluiitelna va`nost pri ocenata na kreditnata sposobnost na pretprijatijata najgolem broj banki gi vbrojuvaat poznavaweto na klientot preku deloven odnos, proceneti ot bonitet na klientot, kvalitetot na investicijski ot proekt i kvalitetot na upravuvawe so pretprijatieto. Voedno, polovina od bankite kako mnogu va`ni faktori gi naveduvaat lojalnosta kon bankata, kapitalnata mo} na klientot i negovite prihodi.

Odgovorite za ostanatite vidovi na krediti **na s t rana t a na pobaruva~ka t a na kredi t i** na korporativni ot sektor vo vtoriot kvartal na 2006 godina, so isklui~ok na pobaruva~kata na krediti na golemite pretprijatija za koja 64,3% od bankite izjavuvaat deka e nepromeneta, se re~isi identi~no distribuirani pomeju nepromeneta i delumno zgolemena pobaruva~ka. Pritoa, pogolem del od bankite gi naveduvaat potrebite za finansirawe vo osnovni sredstva i vo obrten kapital kako faktori koi delumno pridonesuvaat za porast na pobaruva~kata na krediti.

O~ekuvawa t a na banki te za tret i ot kvar tal od 2006 godina vo najgolema merka se vo nasoka na nepromenetost na uslovi te za kredi tirawe, dodeka 66,7% od bankite o~ekuvaat delumen porast na pobaruva~kata na krediti.

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina, **promeni te na uslovi te za kredi tirawe na sek t oro t naselenie**, kaj najgolem del od bankite se vo nasoka na pavisok stepen na relaksiranost. Ova osobeno e izrazeno vo segmentot na potro{uva~ki krediti, kade {to 66,7% od bankite delumno gi ubla`ile uslovi te za kredi tirawe. Pritoa, konkurencijata od drugi banki e navedena kako **fak t or { to delumno, odnosno zna~i telno pridonesuva** za relaksirawe na uslovi te za kredi tirawe za potro{uva~ki celi (66,7% i 20% od bankite, soodvetno). Od **aspek t na speci fi ~ni te uslovi za odobruvawe na po t ro {uva~ki te kredi t i**, 40%, odnosno 26,7% od bankite uka`uvaat na delumno, odnosno zna~itelno namaluvawe na kamatnata stapka. Pritoa, isto kako i kaj segmentot na kredi tirawe na korporativni ot sektor, taka i kaj ovoj segment od kreditni ot pazar odgovorite na bankite vo vraska so **efek t i te na mone t arna t a poli t ika** vo najgolema merka upatuvaat na delumno ili nezna~itelno vlijanie na promenite na monetarnata politika vrz kamatnata politika na bankite.

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina, najgolem del od bankite uka`uvaat na delumno **zgolemuvawe na pobaruva~kata na stanbeni krediti i potro{uva~ki krediti**, pri {to smetaat deka perspektivite na pazarot za stanbena izgradba, doverbata na potro{uva~ite i potrebite za finansirawe na potro{uva~kata na trajni dobra se faktori {to vlijaele vo ova nasoka.

Od aspekt na o~ekuvawata za tretiot kvartal, okolu polovina od bankite ne o~ekuvaat promeni kaj uslovite za kreditirawe, dodeka re~isi dve tretini od bankite o~ekuvaat delumen porast na pobaruva~kata na krediti vo tretiot kvartal na 2006 godina, pri {to vakvite o~ekuvawa se odnesuvaat na site segmenti na pazarot na krediti na naselenieto.

b. Grupa na golemi banki³

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina, dve tretini od bankite vo grupata na golemi banki uka`uvaat na delumno relaksirawe na **uslovi te za kreditirawe na korporativniot sektor** (so iskluk na uslovite za kreditirawe na golemi pretprijatija, za koi dve tretini od bankite uka`uvaat na nivna nepromenetost). Pritoa, pristapot na bankata do pazarno finansirawe, likvidnosnata pozicija na bankata, konkurencijata od drugi banki, o~ekuvawata za grankata na koja £ pripa|a pretprijatiето, kako i namaleniот rizik od nerealizirawe na kolateralot se **faktori {to delumno pridonele za relaksirawe na uslovi te za kreditirawe}** spored dve tretini od bankite. [to se odnesuva na **oddelni konkretni uslovi**, dve tretini od bankite uka`uvaat na zna~itelno reducirawe na kamatnite stapki, dodeka nekamatnite prihodi, goleminata na zaemot i barawata za kolateral se oceneti kako uslovi {to delumno se relaksirani. Vкупno 33,3% od bankite go ocenuvaa **vlijanieto na monetarnata politika vrz kamatnata politika na bankite** kako zna~itelno, dodeka ostanatite banki smetat deka toe e delumno. **Od aspekt na kriteriumi te za ocena na kreditnata sposobnost na baratelot na kredit**, 100% i 66,7% od bankite kako isklukitelno va`ni kriteriumi gi naveduvaa procenetiот bonitet na klientot i kvalitetot na upravuvawe so pretprijatiето soodvetno..

Pobaruva~kata na krediti na pretprijatijata vo vtoriot kvartal na 2006 godina, dve tretini od bankite ja ocenuvaa kako nepromeneta, dodeka **o~ekuvawata za tretiot kvartal** kaj 66,7% od bankite se vo nasoka na nejzino delumno zgolemuvawe, pri o~ekuvawa za nepromenetost na uslovite za kreditirawe.

Na pazarniот segment na kreditirawe na naselenie, 66,7% i 33,3% od bankite se izjasnuvaat za delumno, odnosno zna~itelno relaksirawe na uslovite za kreditirawe. Pritoa, konkurencijata od drugi banki e navedena kako **delumno, odnosno isklukitelno va`en faktor {to deluval vo ova nasoka**, dodeka 66,7% od golemite banki gi naveduvaa pozitivnite percepcii za vкупnata ekonomska aktivnost kako faktor za delumno relaksirawe na uslovite za kreditirawe. **Od aspekt na kamatnata politika**, 66,7% i 33,3% od bankite uka`uvaat na delumno i zna~itelno namaluvawe na kamatnite stapki na stanbenite krediti, dodeka distribucijata na ovie odgovori kaj potro{uva~kite krediti iznesuva 33,3%, soodvetno. Vкупno 33,3% i 66,7% od bankite smetaat deka **promenite vo monetarnata politika** zna~itelno, odnosno delumno vlijaele vrz nivnata kamatna politika.

³Odgovori dostavija tri banki.

Vo ramki na grupata na golemi banki, dve tretini od bankite gi naveduvaat proceneti ot bonitet na klientot i prihodite na klientot kako mnogu va`en i isključitelno va`en **kriterium pri procena na kreditna ta sposobnost na klientot**.

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina 66,7% od bankite ja ocenuvaa **pobaruva~kata na krediti na naselenieto** kako delumno zgolemena, pri {to kako faktori {to delumno deluvale vo ovaa nasoka dve tretini od bankite gi naveduvaat perspektivite na pazarot za stanbena izgradba i potrebite za finansirawe na potro {uva~kata za trajni dobra.

Za tretiot kvartal na 2006 godina, 66,7% od golemite banki **ne o~ekuvaa t** pogolemi promeni vo uslovite za kreditirawe i kaj pobaruva~kata na krediti na naselenieto.

v. Grupa na sredni banki⁴

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina, dve tretini od grupata na sredni banki uka`uvaat na nepromeneti **uslovi za kreditirawe**, dodeka ostanati ot del od bankite uka`uva na delumno relaksirani uslovi za kreditirawe. **Od aspekt na faktori te koi pridonesuvaa t za porelaksirani uslovi** za kreditirawe na pretprijatijata vo tekot na vtoriot kvartal, dve tretini od grupata na sredni banki gi naveduvaat tro {ocite povrzani so nivnata kapitalna pozicija i pristapot na bankata do pazarni izvori na finansirawe kako faktori {to delumno deluvaat vo ovaa nasoka, dodeka site anketirani banki vo ovaa grupa gi klasificiraat konkurencijata od drugite banki i likvidnosna pozicija na bankata. Voedno, celokupnata grupa na banki uka`uva na delumno namaluvawe na kamatnite stapki na kreditite, a dve tretini od bankite na ist na~in gi ocenuvaa t i golemina na zaemot ili na kreditnata linija, barawata za kolateral i rokovite za dostasuvawe na kreditite. **Promeni te vo mone t arnata politika vo vtoriot kvartal** vrz kamatite na novoodobrenite krediti, edna tretina od srednite banki go smeta za nezna~itelno, a ostanatite dve tretini za delumno.

Pri procena t a na kreditna ta sposobnost na pre t prija t ija t a dve tretini od grupata na sredni banki uka`uvaat na proceneti ot bonitet na klientot, negovata kapitalna mo}, kvalitetot na investiciskiot proekt {to treba da se finansira, kako i kvalitetot na upravuvawe na nivo na pretprijatieto kako isključitelno va`ni faktori.

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina, dve tretini od bankite ja ocenuvaa t **pobaruva~kata na krediti od strana na pre t prija t ija t a** kako nepromeneta, a samo edna tretina smeta deka e delumno zgolemena (ovoj procent iznesuva 66,7% za pobaruva~kata na krediti od strana na golemite pretprijatija). **Vo pravec na delumno zgolemu vawe** na kreditnite barawa, spored dve tretini od bankite deluvale potrebite za finansirawe na obrten kapital i zalih.

O~ekuvawata za tretiot kvartal, od aspekt na promena na uslovite za kreditirawe kaj dve tretini od bankite se vo nasoka na nepromenetost na uslovite, pri o~ekuvawa za delumen porast na pobaruva~kata na krediti ili za kreditni linii od strana na pretprijatijata.

⁴ Odgovori dostavija tri banki.

Od aspekt na naselenie to kako pazaren segmen t, site anketirani banki vo grupata na sredni banki uka`uvaat na delumno porelaksirani uslovi pri odobruvaweto na potro{uva~ki krediti, pri {to tro{ocite na finansiskite sredstva, konkurencijata od drugite banki, kako i kreditnata sposobnost na potro{uva~ite, dve tretini od bankite gi ocenuvaaat kako **faktori {to delumno deluvale vo ova nasoka. Vo domeno t na kama t na t a poli t ika**, 66,7% i 33,3% od bankite, soodvetno, uka`uvaat na delumno i zna~itelno namaluvawe na kamatnata stapka na potro{uva~kite krediti, pri {to dve tretini od bankite go ocenuvaaat **vl ijanie t o na mone t arna t a poli t ika** kako delumno.

Pri procena na kredi t na t a sposobnos t na fizi~kite lica, dve tretini od bankite vo grupata na sredni banki kako isklu~itelno va`ni kriteriumi gi naveduuaat prihodite na klientot, dodeka bonitetot na klientot pretstavuva kriterium od isklu~itelna va`nost za site anketirani banki.

Dve tretini od bankite se izjasnile deka **pobaruva~ka t a na po t ro { uva~ki, stanbeni i drugi vidovi kredi t i** od strana na sektorot naselenie e delumno zgolemena vo tekot na vtoriot kvartal. Pritoa, kako faktori {to delumno deluvale vo ova nasoka edna tretina od bankite gi naveduua perspektivite na pazarot za stanbena izgradba, dodeka upotrebata na alternativno finansirawe (krediti od ostanati banki) edna tretina od bankite ja smetaat za zna~ajna determinanta na zgolemuwaweto na pobaruva~kata na krediti. [to se odnesuva na pazarot na potro{uva~ki krediti, site banki ja naveduuaat doverbata na potro{uva~ite i potrebata za finansirawe na potro{uva~kata na trajni dobra kako faktor {to delumno pridonesuva za porast na pobaruva~kata na krediti.

[to se odnesuva na treti o t kvar t al na 2006 godina, dve tretini od grupata na sredni banki o~ekuuaat uslovite za odobruvawe stanbeni krediti vo osnova da ostanat nepromeneti, dodeka o~ekuvawata za potro{uva~kite i ostanatite krediti se vo pravec na nivno delumno relaksirawe. O~ekuvawata za pobaruva~kata na krediti kaj dve tretini od bankite se vo nasoka na nejzino delumno zgolemuwawe.

g. Grupa na mali i banki⁵

Vo grupata na mali banki distribucijata na odgovorite vo vrska so uslovite za kreditirawe na pretprijatijata iznesuva 33,3% i 44,4%, soodvetno pome|u **nepromeneti i delumno relaksirani uslovi za kredi t irawe**. Pritoa, najgolem broj od malite banki uka`uvaat na delumna relaksiranost na uslovite za kreditirawe na mali i sredni pretprijatija. Pove}e od 30% od malite banki gi poso~uuaat likvidnosnata pozicija na bankata, o~ekuvawata za ekonomskata aktivnost i percepciite za perspektivite na grankata na koja £ pripa|a pretprijatieto, **kako faktori {to delumno pridonesuuaat za relaksirawe na uslovi te za kredi t irawe. Od aspekt na konkre t ni te uslovi za kredi t irawe**, 44,4% od bankite uka`uvaat na delumno namaluvawe na kamatnite stapki, pri {to odgovorite za **efek t i te na mone t arna t a poli t ika** se re~isi ednakvo disperzirani pome|u site alternativni odgovori. [to se odnesuva do relevantnosta na **kri teriumi te pri ocena t a na kredi t na t a sposobnos t** na klientite, okolu polovina od malite banki kako isklu~itelno va`ni gi naveduuaat poznavaweto na klientot i lojalnosta kon bankata.

⁵ Odgovori dostavija devet banki.

Vo vtoriot kvartal na 2006 godina, 44,4% od bankite ja ocenuvaaat **pobaruva~kata na krediti na korporativniot sektor** kako delumno zgolemena, (ovoj procent na odgovori e povisok, 55,6%) za pobaruva~kata na krediti na malite i sredni pretprijatija, pri {to potrebite za finansirawe na investiciite vo osnovni sredstva i vo zalihi i obrten kapital, 55,6% i 44,4% od bankite, soodvetno gi naveduvaat kako faktori {to delumno pridonele za porast na pobaruva~kata.

Od aspekt na o~ekuvawata za tretiot kvartal, pove}e od polovina od bankite ne o~ekuvaat promeni vo uslovite za kreditirawe, dodeka 44,4% od malite banki o~ekuvaat delumen porast na pobaruva~kata na krediti.

Vo domenot na kreditirawe na naselenieto, okolu edna tretina od bankite uka`uvaat na nepromeneto **na uslovi te za kreditirawe**, 22,2% od bankite uka`uvaat na delumno relaksirani uslovi, a 11,1% na zna~itelno relaksirani uslovi. Od aspekt na stanbenite krediti, 55,6% od bankite ja naveduvaat konkurencijata od drugi banki kako faktor {to delumno pridonesuva za relaksirawe na uslovite za stanbeno kreditirawe. **Vo domenot na konkretnite uslovi za kreditirawe**, 33,3% od malite banki poso~uvaat na namaluvawe na kamatnata stapka (22,2% na delumno namaluvawe, 11,1% na zna~itelno namaluvawe), pri {to **efektite na monetarnata politika**, 44,4% od bankite gi ocenuvaaat kako delumni. Od aspekt na potro{uva~kite krediti, duri 77,8% od malite banki ja naveduvaat konkurencijata od drugi banki kako faktor {to delumno pridonel za relaksirawe na uslovite za kreditirawe, pri {to pove}e od polovina od bankite uka`uvaat na delumno ili zna~itelno namaluvawe na kamatnite stapki na potro{uva~kite krediti. Najgolem del od bankite gi naveduvaat proceneti ot bonitet na klientot, kapitalnata mo}, prihodite na klientot, kako i kvalitetot na upravuvawe so pretprijatiето vo koe e vraboten klientot, kako isklju~itelno va`ni **kriteriumi pri ocenata na kredit na ta sposobnos t na klientot**.

Na strana ta na pobaruva~kata na krediti na naselenieto, distribucijata na odgovori e diferencirana pome|u razli~ni pazarni segmenti. Taka, od aspekt na stanbenite krediti, 33,3% od bankite ja ocenuvaaat pobaruva~kata na krediti kako delumno zgolemena, dodeka duri 77,8% od bankite uka`uvaat na delumen porast na pobaruva~kata na potro{uva~ki i ostanati krediti, pri {to potrebite za finansirawe na trajni potro{ni dobra i doverbata na potro{uva~ite, 66,7% i 77,8% od bankite gi naveduvaat kako faktori {to delumno pridonesuvaat za porast na pobaruva~kata na ovoj vid krediti. **Pri toa, o~ekuvawata za naredniot kvartal** se vo nasoka na delumen porast na pobaruva~kata na krediti (55,6% od bankite vo delot za stanbeni krediti, a 77,8% vo segmentot na potro{uva~ki i ostanati krediti).